

S preletom od Rume do Vučitrna — 255 km je dosegel Ivo Andrijašević državni rekord v svobodnem letu z vodnim jadralnim letalom. Ivo Andrijašević je torej v dveh dneh napravil redek podvig — dosegel je dva nova državna rekorda. Letel je na jadralnem letalu »Jadrant«, ki sta ga lani konstruirala študenta ljubljanskega vseučilišča Koser in Hrovat.

POLOŽAJ NA KOREJI

VEDNO SRDITEJŠI BOJI

Tokio, 7. jul. Severnokorejska vojska je večeraj po hudih bojih z ameriški četami pri mestu Osou, 20 km južno od Suwon, prisilila k umiku na jug prednje ameriške oddelke. Frontna črta poteka sedaj okoli 60 km severno od mesta Tajden, ki je po padcu Seula postal prestolnica Južne Koreje. Ameriški vojski krogi pravijo, da je položaj ameriških čet težaven, da pa se je danes popravil in da ga ni več smatrati za resnega. Na fronto severno od mesta Tajden Mac Arthur v naglici pošilja nova okrojenja.

Uradni predstavnik ameriške vojske

je izjavil, da so ameriške čete v večerajšnjih hudih bojih uničile 30 severnokorejskih tankov in oklopnih avtomobilov. Akcije ameriškega letalstva močno ovirajo slabo vreme. Po nekaterih poročilih so se večeraj v vrstah severnokorejskega letalstva pojavili dvomotorni bombniki neznanega tipa. Ameriški krogi pravijo, da je to dejstvo dokaz, da Severna Koreja dobiva tujo pomoč.

Po ameriških uradnih poročilih, ki jih prinaša United Press, imajo ZDA do 4. julija v Koreji naslednje izgube: 2 mrtva, 22 pogrešanih in 3 ranjene.

V drugem poročilu trdi ameriški štab, da je severnokorejska vojska izgubila od zacetka operacij 7 letal, 4 letala pa so bila poškodovana. Potopljenih je bilo 11 ladij, 2 poškodovanih. Uničeno je bilo 19 kamionov, 22 lokomotiv, 7 tankov in oklopno vozilo, sedem oklopnih vozil pa je bilo zaplenjenih.

Seja Varnostnega sveta

New York, 6. jul. Varnostni svet bo imel jutri ob 5 popoldne sejo. Zvedelo se je, da so v teku razgovori med posameznimi člani Varnostnega sveta o ustanovitvi posebnega telesa OZN za koordinacijo oboroženih sil, poslanih v Korejo. V obvestilu je rečeno, da bodo Belgija, Britanija, Francija in Norveška predložile Varnostnemu svetu resolucijo, ki bo vsebovala priporočilo Varnostnega sveta vladi Združenih ameriških držav, naj imenuje vrhovnega poveljnika za vse oborožene sile, ki se vojskujejo na strani južnokorejske vlade.

V Bosni in Hercegovini gradijo velike električne daljnovode

V Bosni in Hercegovini grade velike električne daljnovode, ki bodo povežali nove hidrocentrale in termoelektrarne. Sedaj dokončujejo 40 km dolga daljnovo do Vlasenice - Zvornik za prenos 35.000 voltnega toka. Blizu se koncu tudi dela za zgraditev 35.000 voltnega daljnovo do Kaknja go Bjelega polja in do vozišča v Zenici. Sedaj pa bodo začeli graditi 110.000 voltni daljnovo od Mostara do hidrocentrale »Titov« na Cetini nedaleč od Splita. Prav tako bodo v kratkem začeli graditi daljnovo Sarajevo - Konjic - Jablanica.

V prvih 6 mesecih tega leta so zgradili 94 km daljnovo. Prič se povežati z daljnovo visoke napetosti Deboj in Lukavac ter Zenica in Kaknja. Zgrajena sta tudi daljnovoda Mešič - Sarajevo in Mešič - Goražde. Tako bo nova hidrocentra na Prači pri Mešičih lahko zalagala z električnim tokom svojo okolico ter industrijske naprave v Sarajevu in Goraždi. V letošnjem letu bodo zgradili v Bosni in Hercegovini toliko daljnovo, kolikor so jih zgradili v 20 letih stare Jugoslavije.

Novo donavsko pristanišče pri Vukovaru

V kratkem bodo dogradili novo veliko pristanišče na Donavi pri Vukovaru. Obrežje novega pristanišča je dolgo 350 m in je večinoma mehanizirano. Na obrežju so postavili tise za žerjave in železniške tise, skladišča, transformatorske postaje in premični žerjav z zmogljivostjo pet ton. V novem pristanišču bodo lahko dnevno delali tri izmene, tako da ladjam ne bo treba čakati na razkladanje po tri dni kakor doslej. V pristanišču bodo lahko dnevno razložili 30 ladij. Za gradnjo poslopij in naprav v tem pristanišču so porabili nad 30 milijonov dinarjev. Stara pristanišča niso več ustrezala potrebam, če pa je Donava narasla, je bilo večinoma poplavljen.

ZAHVALA

Prekmurski evangelijski seniorat augurske veroizpovedi v Murski Soboti se najtopleje zahvaljuje predsedstvu vlade LR Slovenije in verski komisiji v Ljubljani za velikodušno denarno podporo 400.000 dinarjev. To denarno podporo je blagovoljno odobrili in že tudi nakazali našemu senioratu za razna popravila v cerkvenih občinah seniorata in za dovršitev cerkve v Selu.

Tudi se zahvaljujemo za stalno podporo naših duhovniških vdov Gizele Godina v Gor. Petrovcih v znesku 1500 dinarjev na mesec.

Ob tej priliki izjavlja predsedstvo Seniorata, da bomo znali vedno ceniti to visoko naklonjenost državne ljudske oblasti in da bomo zastavili svoje moči v dobro skupnosti pri graditvi naše domovine.

V neizmerni hvalečnosti do našega visokega državnega vodstva želimo, da naj živita naša državni voditelja maršal Tito in vodstvo naše Ljudske republike Slovenije.

Prekmurski evangelijski seniorat

Proslava dneva vstaje v Beogradu

Danes bodo v vseh beograjskih podjetjih in osnovnih inštitucijah organizirane predavanja o pomenu vstaje srbskega naroda 7. julija 1941. V raznih podjetjih bodo odkrili tudi spominke plošce padlim junakom iz prvih dni vstaje. Spominjski plošči bodo odkrili tudi Djuri Denicu in Jovanovicu-Spancu, ki sta bila voditelja vstaje. Glavni odbor AFŽ bo odprl veliko otroško okrevališče. Na Kalemegdanu so uredili zabavni park za mladi, na letnih gledališčih na Topčideru in Kalemegdanu pa bodo od danes dalje nastopale folklorne skupine raznih kulturnih in umetniških društev ter zbor in orkester beograjskega rada. Pred proslavo so že sinoči na Karaburni odprli sindikalni dom.

Zasedanje Ljudske skupščine LR Crne gore

Ljudska skupščina LR Crne gore se bo zbrala na svojem rednem sedmim zasedanju 20. t. m. na Cetinju. Na dnevnem redu zasedanja so razni zakonski predlogi, ki jih je vlada LR Crne gore sestavila po zadnjem za sedanjou skupščine.

Muzej Koste Racina

Med Tedenom makedonske nacionalne kulture so v Titovem Velešu odprli muzej Koste Racina, pesnika in pisatelja, ki je umrl med ljudsko revolucijo. Muzej je urejen v njegovi rojstni hiši. Zbrana so vsa pisateljeva književna dela in tudi njegovi izvirni rokopisi.

Kmetje in delavci so zgradili 10 šolskih poslopij

Ljudski odbor zvečanskega okraja v kosovski-metohijski oblasti je že lani pripravil gradbeni material za štiri nova šolska poslopja. Prebivalstvo okraja pa je v svoji prosvetni vnemi zbralo se toliko materiala ter organiziralo delovne akcije, da bo letos v okraju obnovljenih in zgrajenih vsega skupaj 14 šolskih poslopij. S poukom bodo začeli v teh šolah že meseca septembra. Tako je zvečanski okraj v vsej oblasti dosegel s poštvenostjo svojega prebivalstva največje uspehe pri graditvi in ureditvi novih šol. V današnjih novih poslopjih bodo osnovne šole, v dveh pa nižje gimnazije.

V Mariboru je odprt velik letni kino

5. julija je bila na Rotovškem trgu prva dobro obiskana predstava v novorejane letnem kinu »Rotovž«, ki je z 800 sedeži in 1500 stoječi največji kinematograf v Mariboru. Ker lahko sprejme »Rotovž« največ gledalcev, bodo tu predvajali najboljše filme.

Jesenkovo bo delovne prostovoljce nagrajevalo s pridelki ali gotovino

Kmetijsko posestvo ljubljanskega mestnega odbora »Jesenkovo« je že lani dalo ljubljanskim pridelavcem, posebnim vrtnin, pa tudi prašičev itd. Se več bi jih pa bilo lahko dalo, če bi bilo imelo več delovne sile, če bi bila zemlja bolje obdelana in če bi se tudi na splošno bolje gospodarilo.

Letos tečejo mnoga dela boljše kakor lani. Lani je med drugim ostalo veliko travnikov nepokošenih, in to celo blizu hlevov. Letos je košnja pravočasno in v glavnem zadovoljivo opravljena. Precejšnjo pomoč so v času košnje nudili »Jesenkovci« milicini, za kar jim je delovni kolektiv zelo hvaležen. Zelo se je zboljšalo tudi stanje živinoreje. Goveja živina je lepo rejena in lepša kakor v maršaterski zadruzi. Tudi prašičereje gre bolje. Seveda pa so še slabosti. Predvsem bi moral živinorejski briždarj tcv. Bolta bolj štediti seno, s katerim sedaj razpolagajo preveč potrato. Čeprav je videti, da ga bo kasneje primanjlo.

57-članski kolektiv »Jesenkovci« obdeluje 141 ha zemlje, od tega 115,40 ha obdelovalne zemlje. Letos ima med drugim posejanih 16 ha krompirja, 4 hektarje zelja, 1,30 ha paradižnika, 1 ha paprike in 4,74 ha drugih vrtnin. Če vzamemo, da so potrebni za obdelavo 1 ha vrtnin 4 delavci, bi skoraj vsa delovna sila zadostovala komaj za vrtnarstvo. Treba pa je seveda opraviti še vse drugo, kakor obdelati zemljo, skrbeti za prašičerejo, govedorejo itd.

Posestvo ima tudi 11 konj, ki so zaradi pomanjkanja delovne sile premalo zaposleni in večino po cele dneve stojijo v hlevih. Na drugi strani pa se celo brigadir prevoznike brigade premalo zanima za delo svoje brigade, n. pr. za boljše vzdrževanje vozov, hleva itd. Potrebno bi bilo, da bi se pri takem pomanjkanju delovne sile in pri sedanjem vročem poletju ne držali kot birokrate 7. ure jutraj, ampak bi delali v hladnih jutranjih urah, ko ljudje in tudi živina manj trpe, učinek dela pa je večji. Do tega časa bi lahko veliko opravili in bi čez dan, ko je zaradi vročine težko delati, počivali. Posledice pomanjkanja delovne sile pa se lahko nujno preneso tudi na ljubljanski trg. Zaradi takih težav lahko pride od tega, da zmanjka celo delovne sile, ki bi spravila dozorele pridelke iz zemlje in jih poslala na trg.

Ta kratka analiza posledic pomanjkanja delovne sile na posestvu »Jesenkovci« opozarja frontovce na njihovo dolžnost. Potrebno je, da v tem težav-

nem položaju priskočijo na pomoč in pomagajo opraviti vsaj najvažnejša in največja dela, kakor so sedaj n. pr. okopavanje, pletev, škropljenje, žetev, mlavec, gradnje in druga dela.

Uprava posestva je v sodelovanju z mestnim poverjenstvom za kmetijstvo in množičnimi organizacijami sklenila, da bo do nadaljnjega prostovoljne delavce, kolikor bodo zahtevali, tudi nagrajevala po storilnosti dela in v skladu z uredbo o plačevanju kmetijskih delavcev. Nagrajevala jih bo predvsem s pridelki, lahko pa tudi v gotovini. Pridelke bo obračunavala po odkupnih cenah. Pridelke kakor solato, zgodnji krompir, rdečo peso, kmalu tudi paradižnik, papriko itd. bodo dobili prostovoljni delavci na posestvu po sedanjih odkupnih cenah: krompir, ki je na trgu po 25 do 26 din za kg, bodo dobili po 16 din, rdečo peso, ki je na trgu po 24 din kg, po 14 din itd., sicer v omejenih količinah, vendar v skladu s svojim delom. S tem načinom nagrajevanja bo marškatere mu prostovoljcu omogočeno, da se bo lahko oskrbel za zimo s poznim krompirjem in drugimi pridelki.

Ze prvi dan, ko so bile frontne organizacije obveščene o tej nalogi, se je odzvalo nad 40 frontovcev in članov sindikalnih organizacij. Tako je dalo podjetje »Kovinar« 6 prostovoljcev, ki so dali 24 ur, »Tekstil« 6 prostovoljcev, ki so dali 26 ur itd. Medtem so posamezni sindikati in tereni sporočili, da bodo od danes naprej pošiljali, dokler bo potrebno, redno pomoč, in sicer: sindikat mestnih ustanov 100 ljudi na dan, teren Gradašica najmanj 8 na dan, v nedeljo pa 30 do 40, Gregorčičev teren najmanj 5 na dan, v nedeljo 30, teren Trnovo 10 na dan, v nedeljo 25, teren Kolezija 10 na dan, v nedeljo 25. Zeleni log 10 na dan itd. Delovni kolektiv »Jesenkovci« bo tem tovaršem za pomoč hvaležen in želimo, da bi se jim pridružili še drugi delovni kolektivi in frontne organizacije, saj lahko dela na posestvu vsak dan po več sto ljudi.

Ob koncu naj dodamo še to, da je bilo lani, pa tudi že letos več upravljenih in neupravičenih pritožb in kritike glede posameznih nepravilnosti. Da bi bilo zdravo kritiko lahko upoštevala, pritožbe bolj resno vzela in napake popravljala, je uprava dala na razpolago zvezek pritožb in predlogov, ki ga lahko prostovoljci dobijo tam, kjer se javljajo in odjavljajo. V njega naj bi frontni delavci vpisovali vsa svoja opažanja in predloge. Te bo uprava preučila in ukrenila vse potrebno.

Voditelji francoskih sindikatov so le-te spremenili v orodje blokov

Pariz, 6. jul. (Tanjug) V Parizu je izšla prva številka petnajstidnevnega sindikalnega glasila »Unité«, glasila odbora za sindikalno demokracijo in sindikalno enotnost. Glasilo objavlja manifest tega odbora, ki nasteva poraze v borbi francoskega delavskega razreda od septembra leta 1947 do danes, ter ugotavlja, da je cepitev sindikalne enotnosti oslabilo francoski delavski razred v obrambi njenih deležev pred vedno bolj napadalnimi delodajalci in reakcionarnimi vladami v njihovi službi.

Manifest nadaljuje, da so zadnje stavke pokazale, da so v temeljnih sindikalnih organizacijah in celo med sindikalno neorganiziranimi delavci

»Čistka« v KP Kitajske

Peking, 5. jul. Agencija Tass javlja, da je Centralni komitej KP Kitajske sklenil izvesti »čistko« med člani partije, predvsem med vođečimi funkcijarnji. Ta sklep je bil sprejet, kakor sporoča Tass, zaradi utrditve sijajnih zmag ljudske revolucije in zaradi izboljšanja dela komunistov, da bi se lahko uspešno izvedla velika naloga — zboljšanje gospodarskega in finančnega položaja kitajske države.

V ukazu CK KP Kitajske o čiščenju v partiji je poudarjeno, da kaže večina novih članov partije ideološko nezrelost, nediscipliniranost in da to članstvo ni imelo zadostne priprave. Med mnogimi stari člani partije, pa celo med stari vođečimi funkcijarnji, je opaziti znake domišljavosti in samozadovoljstva. V ukazu je določeno, »da bo glavno načelo, ki ga bodo uporabili pri čištki, slonelo na proučevanju določenih izbranih članov, poleg tega pa še kritika in samokritika.

Incident v belgijskem parlamentu

Haag, 6. jul. (AFP) Danes popoldne je na skupni seji obeh domov belgijskega parlamenta prišlo do incidenta. Nekaj minut po otvoritvi seje so socialistični poslanci zahtevali, da predseduje seji najstarejši poslanec, ne pa predsednik parlamenta. Nastal je velik hrup in krik. Predsednik je zastopil skušal govoriti, socialistični poslanci pa so ga prekinjali z vzkliki »Ven s Svabi« ter pri tem kazali na dva vlada krščanska poslance, bivega predsednika občine v Antverpu med okupacijo in bivega sekretarja odbora za zunanje zadeve med nemško okupacijo. Zaradi prepira je predsednik prekinil sejo, da bi mogel parlamentarni biro rešiti vprašanje postopka, ki so ga postavili socialistični poslanci. Socialisti so zapustili sejo po svoje svojo himno.

Znano je, da je vlada sklicala skupno zasedanje obeh domov parlamenta, da bi dosegla ukinitev regentstva ter s tem omogočila vrnitev bivega kralja Leopolda na prestol.

Smrt zaradi vročine

Rim, 6. jul. (Tanjug) Samo večeraj je umrla v Italiji 6 ljudi zaradi vročine, kakršne še ne pominjajo in ki traja že 10 dni. Tako se je število žrtev sončarice v zadnjih sedmih dneh povečalo na 20 ljudi. Najvišjo temperaturo so večeraj zabeležili v Turinu, kjer je dosegla 40 st. C. na soncu 47 st. C. V Rimu je dosegla temperatura 38 stopinj C, kar je največja temperatura, ki so jo zabeležili v zadnjih sto letih.

IVAN VAZOV

(Ob stoletnici rojstva)

Te dni (točno 27. junija) je minilo sto let, kar se je rodil najbolj ljudski bolgarski pisatelj Ivan Vazov, oče največje bolgarske književnosti. Pozni kulturni in književni razvoj bolgarskega naroda je v veliki meri posledica nacionalnega suženjstva in nemogočih socialnih in gospodarskih razmer, v katerih so Bolgari stoletja živeli. Med vsemi južnoslovanskimi narodi so namreč Bolgari najdlje prenašali težki turški jarem. Na drugi strani pa so jih odvajali na stranpoti Grki, ki so jim vsiljevali svojo duhovščino: ki ni znala bolgarski in ki je Bolgarem vsiljevala pcnujala pravoeto v grščini in jim ni dovoljevala samostojnega razvoja.

Med najvidnejšimi predstavniki jugoslovanskih književnosti v drugi polovici minulega stoletja, zlasti v sedemdesetih in osemdesetih letih, zasledimo kljub nekaterim razlikam značilno temeljno podobnost, ki se kaže v prepletanju romantike in realizma. Videz je, da je Ivan Vazov najzgodnejši primer takega književnika, tribuna svojega naroda, navdušenega romantičnega realista, velikega prijatelja ljudstva in borca za njegovo osvoboditvijo in samostojno življenje.

Po osvoboditvi 1878. leta, ko je postal književno posebno aktiven, se je Vazov razvil v naidelavnejšega borca za dvig narodne kulture in književnosti med Bolgari. Skoraj štirideset let

je stal v prvih vrstah bolgarskih kulturnih delavcev, postal prosvetni minister in pogosto veljal za zgled vodilne osebnosti v bolgarskem javnem življenju. Celotno književno delo Vazova, razen dveh romanov, ki sta zanj iz srednjega veka in nekaj pesmi, je pravzaprav panorama dveh pomembnih razdobj bolgarske zgodovine, razdobja borb za osvoboditev pred letom 1878 in razdobja samostojnega razvoja po tem letu, torej v zadnjih dveh desetletjih minulega stoletja. Bolgari nimajo književnika, ne pesnika ne pripovednika, ki bi tako na široko in tako plastično prikazal ljudi in dogodke tako po zgodnjih tako bogatejša časa. Točno je zapisal angleški kritik Edmond Gosse o romanu »Pod jarmom«: »V desetletju, v katerem je nastal roman »Vojna in mira, in Vzhod daroval Zahodu nič dragocenejšega, kakor je ta roman Ivana Vazova.« Zato moramo Ivanu Vazovu kljub nekaterim napakam in kljub včasih nepravilnemu sledenju na stvari in dogodke še dandanašnji priznati prvo mesto med klasi bolgarske književnosti.

Ivan Vazov se je rodil 27. junija 1850. leta v majhnem trgovskem mestu Sopot v centralni Bolgariji, na klasičnih tleh bolgarskega narodnoosvobodilnega gibanja v drugi polovici minulega stoletja. Pisatelj čee se je uvrščal med stare, poštene bolgarske

trgovce in hiša Vazovih je bila na splošno spoštovana po okolici. V teh razmerah in ob izobraženi materi je razumljivo, da so starišči hoteli prvojenca Ivana poslati v šole. Vazov se je že zgodaj poglobljal v bolgarske narodne pesmi, medtem ko je po navesti učiteljev doma in kasneje v Kaloferru in v Plovdivu prebiral delaruskih piscev-mislevcev 19. stoletja, tako zlasti Lomonosova in Deržavina. Turški se ni hotel učiti, ker je Turke sovražil zaradi zatiranja bolgarskega ljudstva. Kasneje je podrobno proučeval francosčino in celo prevajal nekatere pesnike francoskega romantizma. Zlasti Hugo je vplival nanj, kar opazimo tudi v njegovih delih, med drugim tudi v romanu »Pod jarmom«.

Očetova iskrena želja, da bi sin postal trgovec, se ni uresničila. Vazova je pritegnila književnost in oče je zastonj poslal dvajsetletnega sina k bratu Kirku v Rumunijo, kjer naj bi Ivan postal »človek«, to se pravi trgovec. V Rumuniji se je Vazov spoznal z izrazitimi predstavniki bolgarskega revolucionarnega gibanja, z Ljubenom Karavelovim in z Botevom, leto dni kasneje (1872) pa je odpotoval v Carigrad, kjer je navezal stike s takrat najbolj popularnim bolgarskim književnikom Petkom Slavejkovom. Potem se je vrnil v domovino, bil leto dni učitelj, potem pa uradnik v rudniku Pernik in hkrati v zvezi z revolucionarji, ki so pripravljali vstajo proti Turkom.

Književno udejstvovanje Ivana Vazova je kaj monogovrnostno. V svojem

sorazmerno dolgem življenju je napisal dolgo vrsto knjig, in sicer pesmi, novel, potopisov, povesti, romanov, dram in še marsičesa. V začetku je največ pisal pesmi. V njegovih prvih pesniških zbirkah (Majka kitica, Zastava in gosli, Zalost Bolgarije), ki jih je zapovrstjo izdal tik pred osvoboditvijo domovine, najdemo sledove mladeniškega revolucionarnega navdušenja. Pisal je slavospeve ruski vojski, od katere so Bolgari tista leta pričakovali vsestransko pomoč pri osvobajanju.

Po osvoboditvi domovine je Vazov opravljal najrazličnejše upravne in uradniške službe, bil guvernerski uradnik, predsednik sodišča v Berkovici, pa zopet oblastni poslanec v Plovdivu itd. in se v precejšnji meri posvetil časnikaštvu in politiki. L. 1886 je moral zaradi politike celo bežati iz domovine. Zatekel se je v Odso, od koder pa se je kmalu vrnil. L. 1897 je postal prosvetni minister.

Književno je Vazov največ delal po osvoboditvi, posebej v desetletju 1880 do 1890. Urejal je številne liste in revije, napisal vrsto novel, izmed katerih so najbolj poznane »Čičovci«, »Bolgarica«, »Ded Joco gleda«, »Ded Nistor«, »Nemili-ndragi«, »Ali prihajate« in še nekatere. Tudi pozneje je tiskal več zbirk pesmi in posamezne poeme, izmed katerih je najbolj znana »Pojma popeljavnih«. V pesmih je predvsem veliko ljubezenskih, rodoljubnih in satiričnih.

Najslavnejša pa so nekatera njegova

prozna dela. Tak je osebnosti tridelni roman »Pod jarmom«, ki je nekaj let pred zadnjo vojno izšel tudi v slovensčini v prevodu Franceta Bevka. Vazov je roman začel pisati kot politični emigrant v Odesi. Dovršil ga je v Soliju. V tem romanu je pisatelj realistično prikazal dogodke pred osvoboditvijo, priprave za vstajo in njen potek. Hrvatom je roman prevedel še v onem stoletju dr. Fran Gundrum-Orovičanin, ki je prebil več let kot zdravnik v Bolgariji (prevod je izšel leta 1898 v Križevcih). Srbom pa dr. Nikola Mirković. S tem romanom je Vazov po pravici zaslovel po vsem svetu in so ga do danes prevedli že v vse pomembnejše svetovne jezike.

Roman »Nova zemlja« pomeni pravzaprav nadaljevanje romana »Pod jarmom«. V njem so opisani dogodki po osvoboditvi nekako do leta 1883. Razen tega je Vazov napisal še roman »Kazalarska carica«, v katerem je dal lik novodobne učiteljice. Razen tega je kasneje napisal dva romana iz bolgarske srednjeveške zgodovine (Ivan Aleksandera, »Svetoslav Terter«). V mnogih delih je slikal bolgarsko emigracijo, ki je živela v Moldaviji in Rusiji in pripravljala vstajo. Razen tega je avtor nekaj dram oziroma komedij. Pomembni sta tudi dve potopisni knjigi, v katerih je pisal o planinskih masivih Rile in Rodopov. Med drugim je izdal tudi študijo o revolucionarnem pesniku Hristu Botevu. Vazov je umrl 71 let star 21. septembra 1921. leta.

Nekateri sodobni kritiki so Vazovu marsikaj očitali. Večkrat je pokazal nerazpoloženje proti propagatorjem socializma med Bolgari. Pod starost so ga opravičeno napadali zaradi njegovega šovinizma za veliko Bolgarijo, posebej kar zadeva Makedonijo. Kljub vsemu je treba biti velikemu pisatelju pravičen sodnik. Kar je negativnega v Vazovu človeku in politiku, je treba opipisati v precejšnji meri času in položaju, ki ga je pisatelj zavzemal. Bil je izrazit rodoljub malce zastarelih nazorov, toda iskren in dosleden. Vazov je utemeljil realizem v bolgarski poeziji, hkrati pa je sploh najizrazitejši predstavnik realizma v bolgarskem pripovedništvu. O posameznih njegovih delih, zlasti o romanu »Pod jarmom«, se je Maksim Gorki najpogostneje izražal. Čeprav ne moremo Vazova šteti med zastopnike najsubtilnejše evropske misli, je vsekakor res, da predstavlja njegovo književno delo temelj celotni novejši bolgarski književnosti. Posebej je treba poudariti njegove velike zasluge za razvoj bolgarskega knjižnega jezika. Vazov je bil človek iz ljudstva, jezik je poznal do podrobnosti in ga je znal vsestransko obogatiti. Prav je dejal Aleksander Balabanov, ko je pred kakimi dvajsetimi leti dejal: »Vazov je za bolgarsko književnost tisto, kar je Balkan za Balkanski polotok, hrbenica...« Zato bi bilo primerno, ko bi ob stoletnici rojstva tega resničnega pripovednika spod obronkov Srednje gore izšel njegov roman »Pod jarmom« v novi, ljudski izdaji.

T. R.

Med livoldskimi zadružniki

Se sto hektarov...

Temno je še, ko zasliši predsednik kmetke delovne zadruge, da nekdo trka po oknu.

»Hej, slišiš! Vstanj in nam povej, kam naj gremo kositi?«

»Kam naj greste kositi? O tem smo se vendar že pomenili. Vsaka brigada ve, kje naj kosi.«

»Kakšna brigada? Mi nismo brigada. Pomagat smo vam prišli. Saj nas je le šest, nekaj bomo pa vseeno naredili.«

Zdaj šele je predsednik pogruntal, kaj je pravzaprav. Večkrat so ga prišli frontovci klicati s podobnimi vprašanji. Vselej je jih razveseli, pa čeprav jih je le šest. Hitro je napravil, ljen in že gredo proti travniku. Med potjo srečujejo zadružnike, ki so tudi že na nogah, prva brigada pa že kosi. Zvezde se počasi druga za drugo izgubljajo. Dani se.

Ob starih je na zadružnih travnikih kakor v panju. Tu smeh deklet, tam resen pogovor zadružnikov. Vmes pa enakomerna pesem kos. Počasi pokuka izzza gora sonce. Zarki se veselo igrajo v rezili kos, ki se v rosi travj svetlikajo kosar biseri.

»Dajmo, dajmo fantje! Zdaj hitimo, ob sedmih bo že tako vroče. Da bo teklo od nas. Bomo takrat rajši malo počivali.« Počasi nastaja tišina, samo kratki, enakomerni rsk, rsk, rsk... kosa se sliši. Zdaj pa zdaj kdor skoraj ježno pogleda v sonce, ki se ne menja za prepotene kose.

»Da le ne bi bilo tako strašno vroče.« Doife si obriše potno čelo, vzame koso in jo začne brusiti. »Ni dolgo tega, kar smo tem travnikom napovedali vojno. 70 hektarov smo že premagali, 100 pa se jih še vedno odločno brani. Presneto trda nam prede. Če bi ostali sami, ne vem, kako bi šlo.«

Pa livoldski zadružniki niso ostali sami. Frontovci iz vasi jim kar pridno pomagajo, celo vojaki so jim priskočili na pomoč.

»Kar veselje jih je bilo gledati. To so fantje. Skoraj ne bi verjel, da bodo tako spretni pri kosjenju. Vojak je vokal, si misliš. Pa so nam pokazali. Presneto smo kosili, da nismo zaostajali za njimi.«

Proti poldnevni pogovori zastajajo. Malo bolj počasi, toda še vedno enakomerno pojejo kose.

»Uf, človek bi zgorel...«

»Da bi bil vsaj kmalu večer.«

Pa ni bil tako kmalu. Se celo popoldne so se kosci in grabljevi borili, zdaj ne samo s travniki, ampak tudi s soncem. Toda zmagali so. Ko so se zvečer vračali, so nasmejani gledali tja, kjer je še malo prej rasla visoka trava, zdaj pa je vse gladko.

»Spet smo jih nekaj vrgli.« se oglasi mlad fant. »Tistih sto pa jih bomo tudi šele.«

Drug za drugim se porazgube po hrih. »Jutri ob treh!« se poslavljajo. Jutri, pojutrišnjem, vsak dan, dokler ne bo zmaga popolna — travniki morajo biti pokoseni.

V zadružni »porodnišnici«

Janko počasi stopa po svinjaku. »Porodnišnica«, kakor ga sam imenuje, je lepo urejena. Po sredini betonirana, ob straneh pa so, kakor majhna stanovanja, pregrajeni prostori. V vsaki ogradi leži svinja, nekatere že s mladiči. Nad vsako pregrado visi tablica. Pri svinjah, ki so že povrgle, z datumom, kdaj so, pri ostalih, kdaj bodo.

»Pa je res prava »porodnišnica« tula,« pripoveduje brigadir. »Pred dobrim mesecem in pol sem imel 120 prar-

Janko Kurtač

šičev. Zdaj jih je samo 52. Škoda le, da je svinjak premajhen in ne more imeti vseh plemenskih svinj kar tu. Tako jih pripeljejo nekaj dni, preden povržejo, čez pet tednov pa gredo spet nazaj.

Mimogrede pregleduje, če je v svinjaku vse v redu. Čudno se ti zdi, da je vse tako tiho, saj te živali pona-

Olje iz letošnjega pridelka

Ozimna oljna repica, s katero so v jeseni naši pridelovalci zasedali precejšnje površine svojih njiv, je povsod lepo dozorela. Po večini je repica požeja, spravljena v kozolce, ali se suši na njivah, mnogo pa je tudi že omlačena in seme sušijo na soncu na rjuhah, dirah in drugih primernih pripravih. Oljna repica pridobiva na olju s fermentacijo, to je s tem, da se seme na soncu dobro posuši. Izredno važen je prav ta proces in se mora posebno paziti, da se ne bi oljna repica ogrela in s tem povzročila zgorenost. Seme oljne repice, ki je

vadi, če začuti človeka, začnejo kruliti.

»Pri meni ne,« se nasmeje Janko. »Navajene so na hišni red. Hrano dobivajo točno vsak dan, vedno so v čistem in jih prav nič ne moti. Četudi bi peli poleg njih. Toda ob svojem času zahtevajo vse.«

Od lani, ko so svinjak postavili, so v njem same plemenske svinje. Vendar do zdaj niti enkrat niso potrebovali živinozdravnika. Janko je zelo ponosen na to. »Naš okrajni živinozdravnik zelo rad pride sem. Pravi, da se mu skoraj čudno zdi, da je vse tako lepo v redu.«

Janko ve, da tudi živali zahtevajo svoje. Prvo pri njem je svinjak, potem šele vse ostalo. Že lani so naredili načrt za gradnjo drugega zadružnega svinjaka, vendar zaradi tega, ker so najprej zgradili hlev za živino, zdaj ob konjini pa jim že itak manjka ljudi, plana niso izvršili. Ko pa bodo dela na polju opravljena, se bodo lotili tudi tega. Tako bodo lahko imeli v zadružnih svinjakih do 200 prašičev.

Toda kljub temu jih bomo letos vzporedili 180. Plane vzreje smo še vedno izpolnili, toda samo s tem nismo zadovoljni. Prav zadnjič sem predlagal, da bi med seboj tekmovali ne samo v tem, kdo jih bo vzreel več, temveč tudi v tem, kdo bo imel lepše. Posebno zdaj, ko jih imajo še več kot polovico posameznih zadružnikov, bi lahko dosegli na tak način lepe uspehe.«

Ko tako pripoveduje, odbije ura dvajset. Janko nima več časa za razgovorjanje. Ob pol enih mora biti kosilo pripravljeno.

Enaka slika je v zadružnih hlevih. Livoldski zadružniki so pri vsakem delu vestni. Za aprila so dobili diplomo od okrajne zveze kmetijskih združb, v nedeljo pa so kot najboljša združba, prejeli okrajno prehodno zastavico.

»Težko smo si jo priborili,« pripoveduje zadružnik. »Toda zdaj jo ne dujejo zadružniki.« Toda zdaj je ne naša! —

Požar v Litostraju

Včeraj okrog pol štiri popoldne je izbruhnil v »Gradiš Litostraj« požar, ki je zajel tri barake, katere so služile kot pomožna skladišča. Na kraj požara so takoj prihitele 4 prostovoljne čete gasilskih milic, posebno po žrtvovnovalno pa so pri gašenju pomagali tudi delavci. Zaradi velike vročine in močnega vetra požara ni bilo mogoče zadušiti, pač pa je uspelo rešiti 3 najbližje barake: kovačnico in skladišče bencina.

Zgorelo je več raznih strojev in različen materiala, škoda, ki jo je povzročil požar, se po dosedanjih podatkih ceni na približno 5 milijonov dinarjev. Nekateri so menili, da je požar nastal zaradi kratkega stika v eni izmed barak, vendar se pravi vzrok požara še raziskuje.

VEČINO GOZDNIH POŽAROV JE POVZROČILA NEPREVIDNOST!

Velik gozdni požar na Mozirski planini

Zaradi lahkotnosti in neprevidnosti je na Mozirski planini nastal velik požar, ki je dosegel uničil okrog 80 hektarov gozda, ogroženih je pa še 200 ha proti Smrekavcu. Zrtve požara je bila tudi planinska kočna na Mozirski planini. Gasilcem pomagajo domaćini in vojska in jim je uspelo s presekami omejiti širjenje požara.

Sejma plemenske živine v Puču in Beltinju

V četrtek dne 29. junija je bil v Puču sejma plemenskih bikov. Biko-rejci iz pujskega in iz južnega predela ljutomerskega okraja so nanj pripeljali 37 mladih bikov v povprečju težji 350 do 400 kg. — Ocenjevanje je bilo razdeljeno na 4 razrede. Odlične ocene ni prejel noben bik, izločenih jih je bilo 50%. Povprečna ocena je bila srednje dobra.

Ocenjevalna komisija je ugotovila razne pomanjklivosti. Bilki nimajo rodovniškega poretka in razen trem, rejci nobenemu niso vedeli izvora. Pri večini je našla, da so v rasti zastali in da so živali podhranjeni. Ker je za priznane plemenjake tako v pujskem kakor v sosednih okrajih še veliko povpravanja, bo treba napeti vse sile, da se bo reja plemenskih živali zopet izboljšala in povečala. Predvsem bo potrebno, da bodo rejcem na razpolago potrebna krepka krmlila, da bodo vodili živinorejci rodovnike in da se bodo zanimali za selekcijo. Le tako prizadevanje bo pomagalo k napredku naše živinoreje.

Podoben sejem v Beltinju je v splošnem dober uspel. Nanj je bilo iz 4 sosednih okrajev pripeljanih 58 bikov. Najboljše bike so pripeljali državno posestvo v Beltinju in rejci iz ljutomerskega okraja, torej iz okrajev in krajev, kjer že dlje časa skrbijo za odobro plemenske živine in kjer živino tudi zadovoljivo krmijo. Rejci iz ljutomerskega okraja so prinesli s seboj tudi podrobno izpolnjene rodovniške izveščke.

Z načinom odkupa ter s cenami bikov so bili rejci zadovoljni. Najboljše bik, ocenjen v I. B razred in težak 356 kg, je bil prodan za 16.000 din ter je dobil rejec še bone v isti višini. Če bi ga bil prodal brez bonov, bi bil dobil 22.000 din.

K TABORENJU UČENCEV V GOSPODARSTVU V BOHINJU

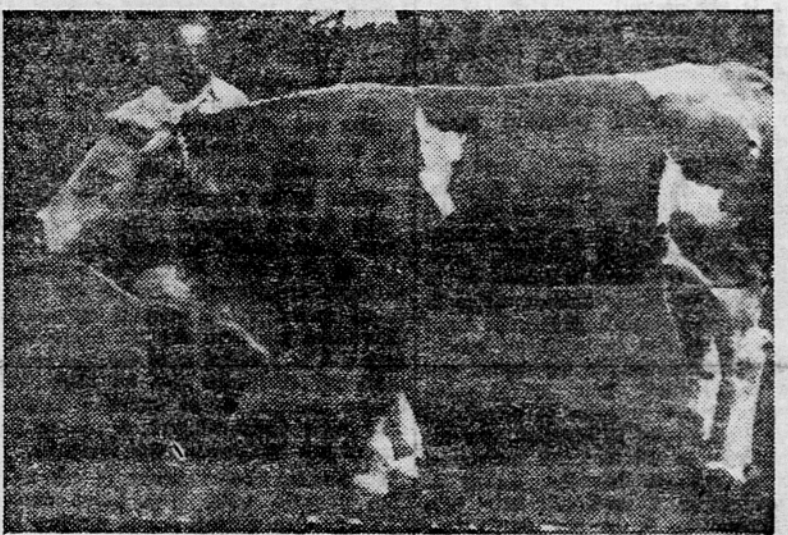
Počitek, zabava in igre so osrednji del življenja učencev v gospodarstvu na taborenju v Bohinju. — Na sliki: v popoldanskem odmoru poslušajo skupina mladincev pesem harmonike. V ozadju pa se ostali zabavajo pri odbojki.

Na Tolminkem gradijo nove planinske staje

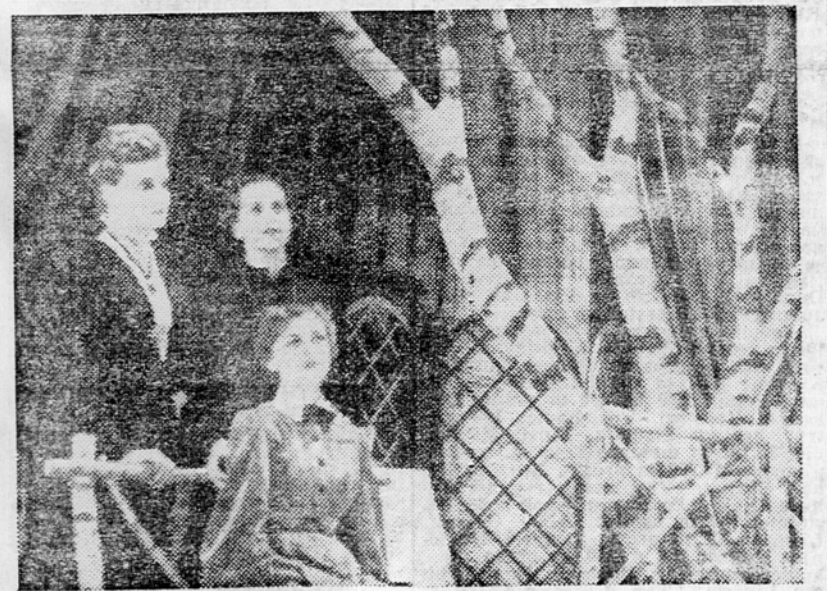
Gornja soška dolina je eden največjih živinorejskih predelov na Goriskem. Res da so med vojno nemški okupatorji uničili ponekod tudi do 70 odstotkov živine, pa so spretni tolminski živinorejci že lani dosegli predvsemno raven, letos pa že 5 odstotkov priprask. Zlasti velike uspehe so dosegli pri obnovi živinoreje kmetke delovne zadruge.

Vzporedno z živinorejo so Tolminci obnavljali tudi pašnike, staje in planšarije po planinah. Lani so izvršili prostovoljni delavci, tolminski frontovci, obsežne melioracije; pri tem so napravili 32.000 delovnih ur. Na planinah Predoslovin in Matajurju pa so naredili nove staje. Letos so, še preden je skopnel po planinah zadnji sneg, z delom nadaljevali. Na planini Ponikve so pred kratkim dogradili velik in sodoben zadružni hlev za več kot 50 glav goveje živine. Največje planinske staje in planšarije pa so napravili na planini Božci, ki so že sprejele pod streho 150 glav goveda. V bližini Begunja so zgradili staje za 200 glav ovac, sedaj pa jih delajo še v okolici Cezsoče. Na Konjski planini pod Krmom gradijo hleve, provizorije za okuženo živino. Za te gradnje bodo porabili okoli milijon din kredita. Razen staj in planšarij pa gradijo po planinah tudi napajališča za živino, kapnice, vodovode in gnojšča.

Letos so tolminske pašnike razdelili v več sektorjev, ki letijo zdravo živino od bolne. Na Tolminkem namreč že delj časa razšarja Bangova bolezen, ki povzroča živinoreji obutno škodo. Letos so jo začeli temeljito zatirati. S tem, da so živino po planinah razdelili v sektorje, so onemogočili nadaljnje razširjanje bolezni.

Zivinoreja je že od nekdaj za ljutomerski okraj temelj kmetijskega gospodarstva in bogastva. Posebno važna je biko-reja, ki ji posvečajo vso skrb in se trudijo za njen napredek. Na sliki je bik »Hara« (plemenilna postaja kmetijske postaje v Verzeju), ki ima največ polomstov priznane plemenske kakovosti. V ozadju tov. Miha Stolaric, star izkušen živinorejski strokovnjak, ki z vso ljubeznijo dela na tem področju že nad 20 let.

Prizor iz drame A. P. Čehova »Tri sestre«, ki so jo snci uspešno uprizorili v ljubljanski Drami prvi diplomanti naše Akademije za igralsko umetnost

DNEVNE VESTI

KOLENDAR

Petek, 7. julija: Benedikt, Vilibald. Sobota, 8. julija: Elizabeta, Spela.

SPOMINSKI DNEVI

7. VII. 1568. — Zorela trdnjava Siget; Nikolaj Zrinski in drugi branilci pa so padli junake smrti.

7. VII. 1809. — Francozi so spet zasedli Ljubljano in ostale slovenske dežele.

7. VII. 1935. — Umrli svetovnoznani sadjar Ivan Vladimirovič Mišurin.

7. VII. 1939. — Zmaga partizanskih brigad vdorelo na Krško polje in doje na ozemlje, poseljeno s kočevskimi Nemci ter na jelscu pri Cerkljah uničilo 5 Stuka letal, po škodljivo letalske naprave in dobe mnogo plena.

DEZURNA LEKARNA
Centralna lekarna. Tromostje. Trg Franceta Preserna 5.

Zborovanje zadružnikov mesta Ljubljane zaradi tehničnih zaprek ne bo v dvorani Doma sindikatov, temveč v dvorani kina Moskva dne 9. julija ob 9.30 uri dopoldne. Vabljeni vsi kmetje, zadružniki, privatni kmetje in frontovci iz kmetijskih terenov. Mesini odbori.

Prirodoslovno društvo vabi na osled zvezdnega neba v petek 7. julija ob 20.30. Prijavite se pri vratarju Uni. vev.

Prof. dr. Ješe ne ordinira do preklica. 1756-n.

Geodetska uprava pri vladi LRS (telefon 27-24) sporoča, da se je preselila v Selenburgovo ulico št. 4.II. 1757-n.

1. del 9. julija veliko tombolo. Dobitnik: pobistva, obutev, obleka, usnjeni izdelki, prašič itd. 15 velikih tombol! Preko 500 dobikov. Po tomboli velika veselica! Ugodne zveze z vladi. Sindikata podružnica Zabnica, pri Skofiji Loka priredi v soboto 8. julija ob 21 v zadružnem domu v Zabnici spevobilo »Kovačev študent«. Predprograja vstopnice in trzovini »Prehane« v Zabnici. Vihudno vabljeni!

GLEDALIŠČE

DRAMA

Petek, 7. julija ob 20: Čehov »Tri sestre. Uprizoritev Akademije za igralsko umetnost.

OPERA

Sobota, 8. julija ob 20: Gotovac: Ero z onega sveta. Gostovanje Jožeta Grošiča in Valerije Heybalove. Za sindikate.

Nedelja, 9. julija ob 20: Wolf-Ferrari: Zvezdave ženske. I. repriza. Izven. Torej, 11. julija ob 20: Wolf-Ferrari: Zvezdave ženske. II. repriza. Izven. Zaključek operne sezone.

DOM ARMJE
Sobota 8. julija ob 20.30
VOKALNI KONCERT

Gostuje mešan zbor Slovenske Filharmonije pod vodstvom Rada Simončiča. Vstop z dovolilnicami »A« in »B«

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

Sobota, 8. julija ob 20: Nušič: Pokojnik. Izven.

Nedelja, 9. julija ob 20: Nušič: Pokojnik. Izven.

Ponedeljek, 10. julija ob 20.30: Gotovac: Ero z onega sveta. Izven. Predstava na Rotovskem trgu. V slučaju slabega vremena v gledališču. Zaključek sezone.

ZABAVNO GLED. MARIBOR II. program

V torek, 11. julija ob 20: 1. predstava. V sredo, 12. julija ob 20: 2. predstava in zadnja v sezoni.

KONCERTI

Na tekmovalju za kategorizacijo pevskih zborov in glasbenih skupin LRS Slovenije, nastopijo v soboto 8. julija ob 15: SKUD Jože Moskršič, dirigent Papler. MKUD Karihu, dirigent Kuhar (harmonikarski zbori): KUD Fran Levstik, dirigent Slakovič (amaterski zbori): SKUD France Prešern, Sempe-ter, dirigent prof. Fon (orkester): SKUD France Prešern, Kranj, dirigent Moli. SKUD Angel Besednjak, Maribor, dirigent Markoč. SKUD Janko Premrl-Volkov, Idrija, dirigent Mavc.

10. do 10. dopoldne: C. kategorija — mešan zbori: KUD Stane Dobovnik, Vrhnik, pevovodja Haba. KUD Lasko, rečica, pevovodja Gorčič. B. kategorija — mešan zbori: IZUD Vrtolba, Gorica, pevovodja Silič. SKUD Angel Besednjak, Maribor, pevovodja Horvat.

SKUD Jože Mazovec, Ljubljana, pevovodja Primožič. Moški zbori: KUD Stane Dobovnik, Vrhnik, pevovodja Haba. Ženski zbori: KUD Stane Dobovnik, Vrhnik, pevovodja Haba. Vrhnik, pevovodja Haba. SKUD France Prešern, Kranj, pevovodja Lj. par. A. kategorija: Mladinski zbori: SKUD Jože Moskršič, per. Mihečič Slavko — moški zbori: SKUD Angel

JUTRI, 8. JULIJA

BO ZREBANJE SREČK

DRZ. LOTERIJ

POHITI, AKO SE NIMAS SREČKE!

Besednjak, pevovodja Horvat, Programi kot vstopnice bodo v predprodaji v Knjižarni muzikalij in pol ure pred pričetkom v veži Filharmonije. 1754-n.

Na Bledu bo nočjo ob 21 Večer opernih arnj. Karrega izvajajo: orkester Slovenske filharmonije, dirigent Bogo Lesković, solisti: Vidmar Nada, Lipušek Janc in Prevorsek Uroš. Na koncert opozarjamo Bled in okolico.

KINO

LJUBLJANA UNION: angleški film »Rdeči čevlčiki«. Obzornik 48. — Predstave ob 16.15, 18.15, 20.15.

MOSKVA: Zaprti. SLOGA: angl. film »Karneval«. Bosanski mesecnik 23. Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15.

TIVOLI: amer. film »Ljubava pe- sem«. Izsubljena račka. Obzornik 45 in Hrvaški pregled 6. Predstava ob 20.30. TRIGLAV: amer. film »Draga moja Clementina«. Obzornik 43.

Predstava ob 20. SISK: ameriški film »Gospa Curie«. Obzornik 43.

Predstava ob 20. LITOSTROJ: francoski film »Serenada«. Bosanski mesecnik 25.

MARIBOR PARTIZAN: francoski film »Človek človeku«. Obzornik 41.

UDARNIK: nemški film »Ni prostora za ljubezen«. Tednik.

CELJE METROPOL: ameriški film »Zvezde gledajo z neba«. Mesecnik JA 13. — DOM: franc. film »Skriver. noče«. Tednik.

KAMNIK: ameriški film »Tarzan zma- guje«. Kratk film Vode nam bodo pokorne.

JESJENICE MESTNE: ameriški film »Državljan Kane«. Tednik.

OBVESTILA

OBVESTILO
Republiško podjetje za odkup kmetijskih in ostalih pridelkov v Novem mestu in Okrajno podjetje za odkup vina, svinja in zelene v Novem mestu sta se združili v eno podjetje: Okrajno podjetje za odkup kmetijskih in ostalih pridelkov v Novem mestu. Telefon št. 115. Bančna zveza: Komunalnega banke Novem mestu, št. tek. računa 116-3-75-200-4.

OBVESTILO MLADINCEM ZA LETOVANJE V KOPRU

V I. izmenj v Kopru bodo letovali sledeči tovariši: Bojkovič Dušan, Su-

ran Zdenka, Janežič Pavel, Trček Mihael in Vinter Janez iz IX. gimn. Zajc Janez, Zanoskar Mirjana, Vajda Bi- jana, Kovačič Alojz, Jelenec Ivan, Polsek Mirjam, Kisek Zoravko, Viner, Ljudevita, Puher Mariena, Celik Leon, Stajner Milena, Kršper Primož, Jelenec Jože ter Mesko Bogdan iz VII. gimn. Hipšer Marjeta in Stinač Ivan iz IV. gimn. Jelenec Janez iz III. gimn. Ferlic Simona iz 5. gimn. Krajnc Albancija Elizabeta iz V. gimn. Krajnc Albancija iz drž. učit. Tejkal Marinka, Česnovar Danica, Demšar Meta, Me- žan Magdalena, Planina Tomaž, Zirn- felc Igor, Bostanec Jože in Hovecar Andrej iz I. gimn. Čok Milena, Hude- klin Jelena, Bratuž Ana, Levstik Bi- sterka, Krasnik Peter, Markič Desma- ra, Golob Sibilja, Aljančič Mirjam, Ku- mar Marija, Strban Marijeta, Savinsek Antonija, Pegam Zlata, Ahlin Majda, Glavič Marijana ter Eržen Cirila iz VI. gimn. Ferlic Simona iz 5. gimn. se- ster, Zupan Marija, Potočar Zdenka, Zidar Marija in Hribar Stefanija iz izred. farmaceutске šole. Erčigoli Vida iz IV. gimn. Jelenec Janez iz III. gimn. Seljak Milan, gimnazista Idrija, Kostrun Filip, Zupan Marija, Ahacič Cilka, Zupančič Nada, Ceznar Francka, Potočnik Pavle, Drinovc Breda, Ger- šak Zlata, Klemenčič Milan, Bohorčič Anica, Čimena Franca, Pancec Ivo, Ibrav Ivan in Roblek Breda iz gimn. Kranj, Sirčeli Danica, Lotrič Vida, Hu- mer Zlata, Rajster Jožica in Cernilec Franc iz DTT. Kranj, Gornik Marija iz Metlike, Dolenc Andrej, Zorman Franc, Stradiot Alojz, Česnik Stanko, Paliska Janko, Viliž Egon in Vidmar Virgilij iz gimn. Postojna, Grobelnik Terezija, Sluga Marta, Roter Hilda, Pe- trovič Cvetka, Straser Marija, Fajmut Stefan, Cibran Janko, Perk Brigita, Gaizer Drago, Mlnkar Vlado in Močnik Zdravko, gimn. Ravne, Farter Marija, ek. teh. Novo Mesto, Jerman Peter, Rumpnik Danica in Meden Nikolaj iz gimn. Novo mesto, Leber Erika in Franc Vida iz gimn. Jesenice, Pivlar Erika, Zunko Duša, Hebelj Ljudmila, Zizman Sonja, Pročaršek Marija, Ve- rovnik Martina, Strnad Božidar, Ku- mer Anica, Rašič Fanika in Postržin Franc, Jelenec, tehnikum Maribor.

Franc iz SUG Dunika, Jerman Mari- ja iz kmet. teh. Maribor in Redenski Marija iz gimn. Domžale.

Odhod skupine je 10. julija ob 5.55 iz Ljubljane. Zbirališče ob 4.30 pred železniško postajo.

SOLSTVO

Rudarsko industrijska šola v Mežici razpisuje sprejem učencev v rudarski oddelki. Pravico do vpisa imajo državljanji FLRJ, ki izpolnjujejo sledeče pogoje: starost, 14 do 17 let (matični izpis), osnovnošolska izobrazba, najmanj 4 razrede (zadnje solsko izpričevalno), da so moralno in politično neporečni (karakteristika LMS ali plemirske organizacije). Prosjeje kolokuite z 10 din ter jih predaje skupno z ostalimi šole do 20. avgusta. Solanje traja 3 leta. Učenci so nastanjeni v domu in pre- jemajo mesečno stipendijo v znesku od 1500 do 2500 din. Sprejemni izpiti bodo začeti meseca septembra. Sprejeti učenci bodo pisмено poklicani na iz- pit. 2287-I

Zahvaljujemo se vsem, ki so spremlili na zadnji poti našega ljubljene- ga, sestra FRANKA RIJAVCA, poručnika aviacije JA, ki se je je pri izvrševanju svoje dolžnosti smrtno ponesrečil 27. junija v Titogradu. Posebna zahvala oficirjem, njegovim tovarišem in Vo- jnem oddelku Ajdovščina ter vsem so- godstvom. Zahajajoča družina: Rijavec, Kamne na Koriškem. 2383-I

Zahvaljujemo se vsem, ki so spremlili na zadnji poti našega ljubljene- ga, brata, srica in svaka MARTINA TOMCA, ter ga obsuli z cvetjem in aviacije JA, ki se je je pri izvrševanju svoje dolžnosti smrtno ponesrečil 27. junija v Titogradu. Posebna zahvala oficirjem, njegovim tovarišem in Vo- jnem oddelku Ajdovščina ter vsem so- godstvom. Zahajajoča družina: Rijavec, Kamne na Koriškem. 2383-I

Zahvaljujemo se vsem, ki so spremlili na zadnji poti našega ljubljene- ga, brata, srica in svaka MARTINA TOMCA, ter ga obsuli z cvetjem in aviacije JA, ki se je je pri izvrševanju svoje dolžnosti smrtno ponesrečil 27. junija v Titogradu. Posebna zahvala oficirjem, njegovim tovarišem in Vo- jnem oddelku Ajdovščina ter vsem so- godstvom. Zahajajoča družina: Rijavec, Kamne na Koriškem. 2383-I

Zahvaljujemo se vsem, ki so spremlili na zadnji poti našega ljubljene- ga, brata, srica in svaka MARTINA TOMCA, ter ga obsuli z cvetjem in aviacije JA, ki se je je pri izvrševanju svoje dolžnosti smrtno ponesrečil 27. junija v Titogradu. Posebna zahvala oficirjem, njegovim tovarišem in Vo- jnem oddelku Ajdovščina ter vsem so- godstvom. Zahajajoča družina: Rijavec, Kamne na Koriškem. 2383-I

Zahvaljujemo se vsem, ki so spremlili na zadnji poti našega ljubljene- ga, brata, srica in svaka MARTINA TOMCA, ter ga obsuli z cvetjem in aviacije JA, ki se je je pri izvrševanju svoje dolžnosti smrtno ponesrečil 27. junija v Titogradu. Posebna zahvala oficirjem, njegovim tovarišem in Vo- jnem oddelku Ajdovščina ter vsem so- godstvom. Zahajajoča družina: Rijavec, Kamne na Koriškem. 2383-I

Zahvaljujemo se vsem, ki so spremlili na zadnji poti našega ljubljene- ga, brata, srica in svaka MARTINA TOMCA, ter ga obsuli z cvetjem in aviacije JA, ki se je je pri izvrševanju svoje dolžnosti smrtno ponesrečil 27. junija v Titogradu. Posebna zahval

Junaštvo naših potapljačev v največjih morskih globinah

Tvegano iskanje ponesrečene motorne jadrnice pri otoku Žirju

Reka, 30. junija. Lanske jeseni, v novembu, se je pripetil brodomc ob dalmatinski obali pri otoku Žirju. V viharju se je ponesrečila italijanska motorna jadrnica »Argos«. Ladja se je potopila: izmed 14 članov posadke se je rešil poveljnik s 6 mornarji, medtem ko so vsi drugi utonili.

Motorna jadrnica »Argos« je bila železna ladja z nosilnostjo 740 ton, imela pa je dva motorja »Ansaldo« po 200 konjskih moči. Ladja je plula prazna iz Ancone v luko Karlevo (Ploče), kjer naj bi vkrcala tovar. Na poti jo je spremljalo neurje. Ladja se je zaradi tega zakasnila in na odprtem morju jo je zajela noč. Neurje je naraslo. Čedalje večji valovi so se začeli kakor divji valiti drug za drugim na krov. Hudi naskoki viharja, ki jih je spremljal prelom oblaka, so odmakali ladjo z njene poti. Kapitan je izgubil kompas. Samo ob svetlobi bliskov, ki so sekali nebo, je od časa do časa zagledal obrise dalmatinske obale, ki se ji je približeval. Kje in na katerem mestu ob obali je takrat plul »Argos«, kapitanu ni bilo znano. Ponekde je bilo ugotovljeno samo, da je plul »Argos« mimo otočka Mulo v višini Primoštena. Tam ga je v tisti noči opazil skozi gosti dež oskrbovalec svetilnika. Prav na tistem mestu se je ladja silno stresla — »Argos« je dobil udarec v desni bok, zadel je ob podmorsko pečino. Jadrnica se je hitro nagnila, posadka pa je pohitela na njeno nasprotno stran. Izdano je bilo povelje: obrniti smer poti in obleči reševalne pasove! Medtem ko je v ladjo čedalje bolj udarala voda, se je plovba nadaljevala. V tem najtežjem trenutku so odpovedali motorji. Posadka je skušala napeti jadra, bilo pa je vse zaman. Vihar je jadra raztrgal, kmalu zatem, po še hujšem udarcu ob morske pečine, pa se je ladja prevrnila.

Katastrofa je bila tu, vendar pa še ni bila popolna. Mornarji so se znašli v morju, ne da bi vedeli kako, ter so plaval. V temni viharji noči niso videli, kje in kam naj plavajo. V silno mrzli vodi se je razvil boj za življenje in smrt. Obupani klicani na pomoč ni nihče slišal. Kmalu so utihnil tudi zadnji klici brodomcev. Razbesneli vihar je vse prevpil...

Ko se je začelo svitati jutro, je na razburkani površini morja plavalo s poslednjimi močmi nekoliko ljudi. Poslednje dejanje katastrofe se je odigralo pred samimi pečinami otoka Žirje...

Dva mornarja sta utonila pred močmi očmi: je pripovedoval kapitan, ki so ga rešili. »Borila sta se junaki z viharjem vso noč. Ko pa sta se nekje pred vseh približala pečinam, nista imela več dovolj moči v rokah, da bi se obdržala ob golem kamnu ter so ju močni valovi potegnili na morskno dno. Kasno popoldne so se zbrali brodomci, drug za drugim na skoraj pustem otoku Žirje. Bila jih je samo polovica. Drugo polovico je pogotnilo morje. Premrazeni in utrujeni so odšli v vas, kjer so jih tamonjki prebivalci prisrčno sprejeli. Ljudske oblasti so jim omogočile, da so dobili takoj hrano in obleko, in so jim pravočasno preskrbele vse potrebne listine za vrnitev v Italijo.

Ko je penehal vihar, je morje vrglo na kopno dvoje trupel. To sta bila utopljena z motorne jadrnice »Argos«. O drugih ni bilo sledu. Tudi o ladji ni bilo nobenega znaka. Razmrcvarjeni trupli so pokopali na pokopališču v Žirju. Kasneje so ugotovili, da je jadrnico »Argos« pri drugem udarcu ob morske pečine vrglo na pečino »Rasog« pri otoku Mažiranu, južnovzhodno od obale Žirja. Brodomci so plavali, odkar je vihar prevlel ladjo, vso noč in drugi dan vse do rešitve kakih 12 ur, čeprav so bili med nesrečo ladje oddaljeni od kopnega le kakih 600 m.

Odtlej je minilo pol leta. V prvih dneh junija so se začela pripravljala dela za dvig potopljene jadrnice. To nalogo je izvršilo na prostovoljni podlagi potapljaško moštvo z ladje »Labina«, ki že leto dni opravlja pri Zlariu uspešna podmorska dela za dviganje potopljene velikega potniškega parnika »Prestolonaslednik Petera«. Ta ladja leži skupaj s »Karagiorgijem« (ki je bil potopljen nekoliko dalje od njega) v globini 50 m, medtem ko leži »Argos«, kakor je bilo pozneje ugotovljeno, v globini 68 m.

»V tej globini,« nam je dejal strokovnjak za globinsko potapljanje inž. Karlo Bauman, »se pri nas praktično še nismo potapljali. Ker so bila pripravljala dela izvršena prostovoljno in ker smo razen tega prvi uporabili potapljaško napravo, znano pod imenom »globinska opazovalnica« (italijansko: camera buttoscopia), so tem bolj pomembna.«

Ta pripravljala dela za dviganje ladje »Argos« so zanimiva ne samo v tehničnem pogledu, temveč so bila tudi nevarna, kar se je pokazalo že pri samem spuščanju »globinske opazovalnice« v morje, ko je bilo treba z njeno pomočjo točno ugotoviti kraj, kjer leži potopljeni »Argos«.

Naj nam inž. Bauman sam pove, kako je potekalo to delo.

Inž. Karlo Bauman, strokovnjak za globinsko potapljanje pri podjetju »Brodospas«

»Ošli smo iz Zlarija z ladjo »Labina« prve sote v juniju. Bilo je zgodaj jutro. Na »Labinu« je bilo vse pripravljeno za izvršitev prostovoljne potapljaške naloge. Po dveh urah vožnje smo prišli do otoka Žirje. Nihče ni vedel za točen kraj, kjer se je »Argos« potopil. Kmetje na otoku so samo vedeli za njegovo nesrečo po pripovedovanju rešencev, kar pa ni bilo dovolj. Vreme je bilo idealno za preiskovanje morja. Čeprav po potopitvi »Argos« niti prvega dne niti kasneje ni plaval na površini noben lesen predmet niti kaj drugega, smo vendar pol leta kasneje našli na morskni površini zanesljive znake, ki so nam pokazali kraj njegove potopitve.«

»Kako je to moglo?« smo vprašali. »To je zelo preprosto. Vsaka potopljena ladja pušča določeni daljši čas olje, ki je v njej. To olje se v obliki majhnih srebričastih kapljic ali peg dolič zadržuje na morskni površini. Ostro oko strokovnjaka jih naglo odkrije. Kakor hitro so te majhne pege našli pri Žirju, je bilo na »Labinu« izdano povelje, da se spusti v morje »globinska opazovalnica«. Z njo se je spustil kot opazovalec inž. Bauman.

»Globinska opazovalnica« je zelo veliko valjasto vodilo telo, težko okoli 2000 kg. Njen zgornji del je zgrajen iz jekla in opremljen z debelimi okni, skozi katere opazuje potapljač-opazovalec morskno dno. Opazovalnica, kakršno so uporabili v Žirju, se lahko uporablja za globine do 200 m. V njeni notranjosti je naprava za obnavljanje zraka. Opazovalec je stalno v normalnem atmosferskem pritisku, medtem ko nosijo velikanski pritisk vode jeklene stene opazovalnice. Opazovalnica visi na jekleni vrvi, s katero se spušta ali dviga. To delo opravlja vitlo na pomožni ladji po navodilih, ki jih daje opazovalec, zaprt v opazovalnici, po telefonu, ki je v njej instaliran. Brez telefona ne bi bilo mogoče nobeno delo v »globinski opazovalnici«.

Spuščanje opazovalnice je gladko poteklo. Inž. Bauman nam je nadalje pripovedoval o vtisih z morskega dna. »Velika jeklena gmeta se je potapljala z veliko brzino. Komaj v eni minuti sem bil na morskem dnu. Ves kalidoskop barv je šel mimo mene. Voda je spreminjala barvo od srebrnolezene na površini do temno modre v globini, pa vse do izrazito sive na dnu. Manometer je kazal globino 52 m. Sonce ni prodiralo do dna. Skozi mrtvostno vodeno gmeta je prodirala svetloba največ do 5 m. Dno je bilo peščeno, zelo neravno. O ladji ni bilo

sledu. Ničesar ni bilo na tem blatnem dnu...«

Tedaj je opazovalec inž. Bauman dal znak, naj ga »Labina« potegne daleč po dnu. To se je tudi zgodilo. V počasnem premikanju je naglo občutil, da globina narasča. Ko je odredil, naj prenehajo vleči, je manometer kazal 63 m. Sledilo je ponovno premikanje opazovalnice. Kmalu je inž. Bauman opazil posamezne kose platna, zapletene v vrveh. Potopljeni »Argos« ni mogel biti daleč. Takoj je inž. Bauman po telefonu odredil, naj ustavijo premikanje in naj opazovalnico dvigne nekoliko višje.

Ta odredba je opazovalca skoraj veljala življenje. Dogodilo se je nekaj, kar se menda še ni pripetilo v podobnih primerih. Opazovalnica se je pri dvigavanju zapletla v vrvi jambora potopljene jadrnice. Nepričakovan dogodek! Iz silnih morskih globin je zastrela smrt v neustrašenega opazovalca, zaprtega v jekleni oklop opazovalnice...

Nadaljevanje pripovedovanja učinkuje kar razburljivo, inž. Bauman pa je govoril mirno.

»Brž ko sem opazil, kaj se je pripetilo, me je obil hladni znoj. V dolgoletni potapljaški praksi se mi kaj sličnega še ni pripetilo in priznavam, da sem pogosto tvegaj. Kaj naj bi storil? Najprej je treba pomiriti živce. Predsediti je treba vsako možnost rešitve in ne misliti na smrt. Iz opazovalnice se v morskni globini ni moglo rešiti, to je razumljivo. V drugih primerih nesreče, kadar odpove ali pa se pretrga zveza s pomožno ladjo na površini, je še vedno možnost, da se z odmetavanjem bremena na spodnjem delu opazovalnice naposled velika gmeta jekla sama dvigne na površino. V tem primeru pa to ni bilo mogoče, ker se je opazovalnica zapletla v močne vrvi. Kaj pa, če bi se spustili drugi potapljači in prerežali vrvi? Ne, za tako zamudno delo ni bilo v opazovalnici dovolj rezerve stisnjene zraka. Ni preostalo drugo, kakor telefonirati o dogodku na površje, pa se bo nesreča preprečila, če opazovalnica ni preveč zapletena v vrvi. Če pa to ne bi pomagalo, potem ni rešitve na morskem dnu.

Ko je naročil »Labinu«, naj zapelje v nasprotno smer, je inž. Bauman pretežljivo čakal, ali se bo opazovalnica znebila vrvi, v katere se je zapletla. Dežurni pri telefonu na »Labinu« ga je neprestano vpraševal, kako se zadeva razvija, hkrati pa ga je tolažil in hrabil z naglimi navetili. Položaj na morskem dnu je bil takle: Ali bo, ko potegne »Labina« v nasprotni smeri, počila jeklena vrvi, s katero je opazovalnica privezana na »Labina«, kar bi pomenilo neogibno smrt, ali pa bodo popokale vrvi, v katere se je opazovalnica zapletla, in bo prišla rešitev.

Zgodilo se ni ne eno ne drugo. »Labina« je na površini dolgo manevriral ter se premikal, da bi opazovalnico potegnil nazaj. Minute so pomenile celo večnost. Naposled se je opazovalnica premaknila, vendar pa vrvi niso popokale. Inž. Bauman je na mah opazil, kako se je na dnu dvignila gosta peščena megla. V trenutku, ko se je opazovalnica začela premikati, je premaknila tudi potopljeno jadrnico. Tako močno je po-

tegnil »Labina«. Ta premik je bil trenuten, toda odločen. Vsak trenutek bi morale popokati in popustiti vrvi. Vse se je razvijalo tako naglo, da inž. Bauman ni utegnil sproti misliti. Ze v naslednjem trenutku je občutil, kako opazovalnica nalahno drvi v nasprotno smer. Oprostila se je zaprek, sam pa je bil rešen. Oddahnil se je. Zatem pa je odredil, naj opazovalnico potegnejo na površino. Prej je še za-beležil, da kaže manometer globino 68 m.

Ko je z opazovalnico prišel na površino, morje ni bilo več mirno. Pihal je veter. Tega dne ni bilo več mogoče nadaljevati pripravljanih del za dvig potopljene »Argos«...

Naslednjega dne je bila nedelja. Zopet je »Labina« priplul v vode pri Žirju. Delo se je nadaljevalo. Globinske opazovalnice niso več uporabljali, ker je prejšnji dan inž. Bauman v težkih okoliščinah ugotovil vse, kar je bilo potrebno: globino potopljene jadrnice in njen položaj na morskem dnu. Pač pa so se potapljači spuščali drug za drugim do potopljene ladje.

Izkušeni potapljači so opravljali prevzeto nalogo prostovoljno, kakor za šalo. Dosele se res še niso potapljali v globino 68 m, vendar pa jih to ni mnogo oviralo, da ne bi v plemenitem tekmovalju preživeli dan oddiha v taki globini Jadrana. Uspeh ni izostal.

Prvi se je spustil potapljač Svetin Tanfara. Prej ga je, kakor tudi druge potapljače, ki so se tega dne spustili v globino 68 m, pregledal izkušen la-djijski zdravnik. Tak pregled je potreben, da se pri potapljačih prepreči tako imenovana globinska bolezen, ki se pojavlja pri takih podvigih.

Za njim se je spustil potapljač Mario Tanfara. Oba sta bila po 13 minut na dnu. Toliko je dopuščeno za potapljanje v globino 62 do 68 m. Prvi potapljač se je spustil na krov potopljene jadrnice in je obenem privezal na jabol vrv, po kateri so se kasneje spuščali drugi potapljači. Prvi in drugi potapljač sta potrebovala celo uro, da sta se dvignila zopet na površino.

Za njima se je spustil inž. Bauman. Ostal je na dnu celih 33 minut. Zato se je moral »dekomprimirati« v posebni napravi na »Labinu« celih 2 uri. V času 33 minut je na dnu uspešno izvršil mnoga dela. Razčistil je vse vrvi, ki so vezale ladjo, pregledal je luknje, ki jih je jadrnica dobila pri udarcih ob morske pečine, in ugotovil, da jadrnica ni mnogo poškodovana in da jo bo mogoče popraviti. Hkrati je opustil njen popolnoma neposkodovalen del, ga privezal in odredil, naj ga potegnejo na površino. Koln silil sedaj potapljačem za njihove potrebe.

Zadnji se je spustil potapljač Ivan Culin. Ta je imel nalogo, odvezati vrvi, ki jo je prvi potapljač privezal na jabol. Ko jo je odvezal, se je spustil na dno in se potem po tej vrvi povzpela na površino. Na dnu je ostal samo 4 minute, na površino pa je prišel šele po eni uri.

S tem je bilo pripravljeno delo za proučitev možnosti dvigavanja potopljene ladje končano. To dvodnevno prostovoljno delo v globini 68 m je med drugim pokazalo odlične sposobnosti naših potapljačev, ki so sposobni rešiti postavljene naloge tudi v največji globini.

Vinko Mandekić.

Nov način dela v fizikalnih organizacijah

Sklepi nedavne konference Fizikalne zveze Jugoslavije med drugim ugotavljajo, da so bile dosedanje poskušnje pri delu posadke v kraljevega in centralističnega vodstva, nadalje velikega stena nestrokovnega profesionalnega kadra za rešitev problema posameznih sportnih zvez.

Na prvem mestu je konferenca sklenila, da morajo vse organizacije za energično borbo za odstranjevanje birokratskih tendenc v načinu vodstva razvijati čim večjo iniciativnost članstva in dosledno izvajati princip amaterskega dela tako v osnovnih organizacijah, kakor v vodstvih. Vsa fizikalna vodstva morajo biti vsena in sestavljena iz ljudi, ki so z delom v organizaciji dokazali, da so pripravljeni z ljubeznijo delati za njen napredek. Volitve je treba opraviti do konca letnega leta. Nadalje je bilo sklenjeno, da so v fizikalnih vodstvih plačane lahko samo tiste osebe, ki imajo strokovno usposobljenost, kakor tudi primerni trenerji, instruktorji, knigovodje itd.

V sklepih se nadalje govori o reorganizaciji Fizikalne zveze Jugoslavije in republikih fizikalnih zvez, ki naj kot koordinacijski organi dajejo smernice za pravilen razvoj fizikalnega gibanja. Zaradi tega morajo vse zveze temu primerno spremeniti svoja pravila in pravilnike, da bodo sposobne voditi vsjo sportno aktivnost.

Telovadne in sportne organizacije naj v bodoče vodijo vztrajnejsko borbo za pravilno delo svojih osnovnih organizacij. Zveze naj najdelo do konca leta izdelajo delovne programe za področje svojih organizacij, pri čemer naj upoštevajo temeljne naloge telesne vzgoje, ki jih imajo telovadba in sport. Vse pospeševanje zaravnanje delovne in borbenosti, nadalje razvedril-ladja, veselja in oddiha delovnih ljudi. Zato je treba, da se vse organizacije najodločneje bore proti raznim nezdravim pojavom v sportu, ki nimajo nikakršnega socialnega pomena in ne spodbujajo telesne kulture. Nepravilna naziranja, da je sport sam sebi namen, da se tekmovalja organizirajo zaradi tekmo-

vanj, pri čemer gre mnogokrat skrb za majhen krog tekmovalcev na škodo ostalih sportnikov, morajo biti sportniki takoj izločiti iz svoje sredine.

Ko govore sklepi o delu za krepitev obrambne sposobnosti, poudarjajo, da naj telovadna, strelška, plavalna, plesna, kolesarska zveza in zveza za konjski sport v svojih delovnih programih upoštevajo iste elemente izvenarmadne vzgoje, ki jih lahko v vseh loceni organizaciji z uspehom izvajajo.

Polem je bila konferenca obsodila sedanje izključno orientacijo na sportna tekmovalja, pri čemer je bilo za nemarjano redno delo in vezbanje, je pozvala vse sportne zveze, da temu ustrezajo spremene način tekmoval-nja. Bolj kakor doslej naj sportne zveze organizirajo tekmovalja med osnovnimi organizacijami, Republika in državna prevensiva naj bodo le kvalitativne prireditve sportnikov. O kvaliteti se bodo najboljši tekmovalci povzpeli na predhodnih tekmovaljih v lokalnem merilu. Nepotrebno je, tako pravilo sklepi, organizirati tekmovalje po sindikalni, železniški, milicijski ali katerikoli drugi liniji.

Poleg drugih sklepov je konferenca sprejela tudi sklep, naj se čimprej izprsi kategorizacija sportnikov, za najboljše sportnike FLRJ bo uvedena kategorija zveznega razreda, za katero je treba najdelo do 15. septembra izdelati norme.

Na koncu je konferenca v sklepih priporočila, naj sportne in telovadne organizacije v bodoče same zberejo čim več finančnih sredstev in zmanjšajo nepotrebne izdatke tako, da se bodo v finančnem pogledu popolnoma osamostojile. Povečana skrb za pobiranje članarin in dobro organiziranje prireditve bodo k temu mnogo pripomogle.

Na podlagi teh sklepov bodo fizikalne organizacije izboljšale svoje učno-vzgojno in sportnotekmovalno delo in v večjem uspehom razvijale za vse svojih članov, da bodo odlični graditelji socializma in branilci naše neodvisnosti.

Plavalci imajo svojo sezono

Naši plavalci so letos zgodaj začeli s pripravami za letošnje leto. Ki bo imela svojo prvo tekmo 20. do 27. avgusta na evropskem prvenstvu v Dunaju, ki se ga bodo udeležili tudi Jugoslavlani. V mednarodnih medstevnih in meddržavnih srečanjih merijo svoje sposobnosti, pri čemer so mnogi pokazali uspešen razvoj in napredek.

Drevi Polet : Enotnost

V domačem merilu bomo videli uspehe naših plavalcev, ki plavajo te dni, ko bo začeljen tekmovalje za moštveno prvenstvo Slovenije v plavanju. Prvo srečanje bo drevi ob pol 21 na Centralnem ljudskem kopališču v Ljubljani, ko se pomerita med seboj obe namojnejsi ekipi moriborski Polet in ljubljanski Enotnost.

Polet, ki je v prvem kolu nastopil oslabljen, je takrat toliko zaostal, da vodici Enotnosti ni more več ogroziti njegova položaja. Lestvici, vendar bo za ljubljanske plavalce današnje srečanje veljalo za veliko pomena. — Posebej velja to za waterpolo tekmo, ki bo prvo srečanje obeh moštvo po lanskem prvenstvu v Slov. Konjicah, kjer je Mariborčanom uspelo z 2:1 premagati Enotnost in osvojiti naslov republiškega prvaka za 1949.

Ligaško moštvo Poleta z reprezentantom Brandnerjem, državnim vrhunko Vauhninkovo, Sakovo, Ivnikovo, Kanclerjem, Tuškom in ostalimi, je dovolj močno, da bo Ljubljancem resen in nevaren nasprotnik.

Dvoboj morskih in rečnih plavalec

Prva velika preizkušnja naših vrhunskih tekmovalcev v plavanju pa bo v soboto in nedeljo, 8. in 9. julija v Zagrebu, kjer se bodo pomerili rečni in morski plavalci. Tekmovalci bodo v plavanju waterpolo in skoki. Plavalci z najboljšimi uspehi se bodo potem na skupnem specialnem treningu pripravljali za VII. evropsko prvenstvo na Dunaju. Za dvoboj je Plavalna zveza Jugoslavije že sestavila ekipo.

Plavalci z morja bodo zastopali na 100 m prosto: Skanata, Miloslavčič, Kurtini; 400 m prosto: Puhar, Duvnjak, Kurtini; 1500 m prosto: Duvnjak, Vidan, Puhar; 100 m prsno: Ljepotica, Barberli, Trojanovič; 100 m hrbno: Skanata, Finzi, Miloslavčič; 3x100 m mešan: Finzi, Ljepotica, Skanata; 4x200 m prosto: Kurtini, Puhar, Skanata, Trojanovič; rezervna Miloslavčič. V tekmovalju žensk bodo nastopile: 100 m prosto: Kalčić, Grkinčič, Ljigorič; 400 m prosto: Puhar, Kurtini; 100 m prsno: Borčič, Ljigorič; 100 m hrbno: Ljigorič, Ljigorič; 3x100 m mešan: Ljigorič, Borčič, Kalčić; 4x100 m prosto: Kalčić, Ljigorič, Grkinčič, Vulič. Moštvo waterpolistov z morja bodo sestavljali: Kovačič, Kurtini, Kačič, Ciganović, Ivković, Bakas, Giovanelli, Grkinčič, Vukšanović, Brajevič in Radonič. Za skoke v vodo sta določena Rote in Janovsky.

Moštvo plavalec z rek bodo sestavljali: 100 m prosto: Marjan Stipetič, Karaubič, Mihajlov; 400 m 1500 m prosto: Marjan in Mislav Stipetič, Zvonovič; 100 m prsno: Cerer, Sanka, Zvonovič.

RAZPORED TEKEM MLADINSKE LIGE v nedeljo 9. julija:

Rudar : Arriaron ob 16 (Petrič); Zeleničar (Li) : Zeleničar (Mrb) ob 10; Krim : Korolan ob 9 (Gvardijenc D.), obe tekmi bosta na Stadionu; Kamnik : Kladiivar ob 15.15 (Domžale); Slovan : Sobota ob 10 (Tmrovnik); V. tekme bodo priredili na 15.15 Kamnik : Sobota (Domžale).

Republiško dirkališeno prvenstvo v Mariboru

V nedeljo popoldne ob 4 se bodo v osr. konkurenci pomerili republiški vozači Slovenije za naslov republiškega prvaka. Nad 40 prispelih prijateljev dokazuje, da je zanimanje za prireditve veliko. Dirki bo dala poudarek tudi deležnik vozačev iz Hrvaatske in avstrijske državne organizacije, ki so že poslali svoje prijatelje. Če bo zbiranje steno stanje ustrezalo, bo nastopil tudi naš najboljši vozač Vinko Mirak, ki se je 10. aprila ponesrečil v Trstu.

NOVICE in zanimivosti

Zopet petorčki. V kliniki mesta New Orleans v ZDA je neka zamorka rodila petorčki in sicer tri dečke in dve deklici. Ker je bil porod prežgoden, so novorojenčki po nekaj urah umrli.

1000 švedskih lesenih hiš za Avstralijo. Avstralska vlada je naročila pri švedskih podjetjih 1000 lesenih hiš. Hiše so montane in so razdeljene na kuhinjo in 3 do 4 sobe.

Notranjost zbornice gospodarsko-socialne komisije OZN v novi zgradbi v Lake Successu bodo opremili po načrtih švedskega arhitekta Svena Markeliusa. Dve drugi sejni dvorani Združenih narodov bodo opremili po načrtih norveškega arhitekta Arneberga. Pri tem delu sodeluje tudi danski arhitekt Finn Juhl.

Izredna proizvodnja sladkorja. Vesti ameriškega izvora navajajo, da bo letošnja proizvodnja sladkorja dosegla

z vsega sveta

količino, kakor še nikoli doslej. Po oceni bo znašala svetovna proizvodnja 28 milijonov ton surovega sladkorja. Ta številka je za 10 % višja kakor dosedanja povprečna proizvodnja.

Počitnice na Svedskem. Tisoč inozemskih študentov bo prebilo svoje poletne počitnice na Svedskem. V istem času bo 500 švedskih študentov odšlo v inozemstvo na študijska potovanja. Švedske študentske organizacije so pripravile tudi več taborišč, kjer bo nad 300 študentov taborilo na prostem.

Ureja arendniški odbor. Odbor za arendiranje Uredništva in uprave Ljubljana, Kmetijska ulica 6, telefon 55-22 do 55-25, telefon uprave za ljubljanske arendnike 38-96, za arendnike izven Ljubljane 38-97. Telefonski opazovalnik: Narodni banki Ljubljana račun pri Narodni banki Ljubljana, telefon 6-60, 6-61, 6-62. Poština plačana v gotovini. — Celotna naročnina 135 din. polletna 270 din. celoletna 540 din. — Sličenki poročevalcev izhajajo vsak dan razen ob nedeljah in praznikih.

THOR HEYERDAHL

(11)

Sončni Tiki

Na splavu čez Tihi ocean

Polkovnik Lewis je bil dobrodušen častniški orjak, sportnik od nog do glave. Nemudoma je sklical poskusne vodje iz raznih oddelkov. V trenutku so že predlagali celo množico opremljenih predmetov, glede katerih so hoteli, da jih preizkusijo.

Kar so nama tu neverjetnega naštevati, vse od obrokov hrane do kreme za sonce in nepremotljivih spalnih obiek, je presegalo vse najine najdržnejše upe. Odvlekli so naju kar s seboj, da sva si lahko reči pogledala. Pokusila sva posebne obroke v rečnih zavijkih.

Preizkusila sva vžigalice, ki so še bolj gorele, če si jih vtaknili v vodo, novomodne gorilnice na spirit v kockah in vodne sprave, gumaste vreče in specialne čevlje, kuhinjsko orodje in zaklepne nože, sploh vse, kar si le more ekspedicija pozeleti.

Ošilil sem Hermana s pogledom. Videti je bil v takem pričakovanju, kakor ljubek fanteček, ki gre z bogato tetko skozi čokoladno trgovino. Doigi polkovnik je stopal spredaj in nama kazal razne krasote; in ko smo končno vse obhodili, je imelo štabno osebje že vse v poštev prihajajoče s potrebnimi količinami vred zabeleženo.

Mislil sem si: bitika je srečno dobljena; in občutil sem v sebi samo gon, priti čim prej v hotel, se lepo položiti in v miru razmotriti vse stvari. Tedaj pa pravi nenadoma dolgi, prijazni polkovnik:

»Tako; in sedaj morate do načelnika, in z njim govoriti, kajti on mora dovoliti, da vam vse to izročimo.«

Podiral se mi je srce. Sedaj torej lahko zopet začnem dopovedovati in bog si ga vidi, kakšnega kova je tukajšnji gospod!

Videla sva, da je bil načelnik majhen, silo resen častnik, ki je sedel za pisalno mizo in naju prebadal z ostrimi modrimi očmi, ko sva stopila k njemu v pisarnico. Ponudil nama je prostor.

»Dobro, in kaj želite gospoda?« vpraša na kratko polkovnika Lewisa, ne da bi izpustil mogoč iz česa.

»Ah, samo malenkost,« ga je urno zagotavljal Lewis in je poročal v kratkih potezah o najini želji, medtem ko je načelnik potrpežljivo poslušal in nenehno stirmel v naju. »In kaj lahko pri tem storita za nas?« vpraša načelnik brez vsakršnega vtisa.

»Pač,« pravi Lewis potrpežljivo, »upamo, da nam ekspedicija lahko poroča o novem proviantu in da izvem, kako se obnese oprema v težavnih razmerah, v katere domnevno pride.«

Preresni častnik se je naslonil v svojem stolu; nič se ga ni prišlo in me je kar naprej gledal. Čutil sem, kako sem se pogreznil v globoki usnjati naslanjač, ko sem zaslišal njegov hladni odgovor:

»Na noben način ne vidim, da bi mogli storiti za nas kaj ustrežajočega...«

V sobi je zavladala smrtna tišina. Polkovnik Lewis se je vgriznil v ustnico in vsi smo molčali.

...»toda,« je nenadoma poudaril ledenohladni mož in zaškrilo se mu je v očesu, »pogum in sila po raziskovanju štejeta tudi. Polkovnik Lewis, izročite rečim«

Se sem sedel na pol omamljen v taksiju na vožnji nazaj v hotel, ko je začel Herman nenadoma nekaj mrmrati in se hihitati.

»Kaj ti je?« ga vprašam zaskrbljeno.

»Nič,« se mi peršno zasmeje; vse, medtem sem pre-računal, da je med proviantom, ki sva ga dobila, šest sto štirinosemdeset škatel ananasov; in zanje živim in umrjem!«

— — — — —

Treba je narediti sto in sto stvari hkrati, če hočete zbrati šest mož s splavom in vso njegovo opremo na peruanskem obrežju. Imeli smo samo tri mesece časa in žal nismo imeli na razpolago Aladinove* čudežne svetilke. S priporočilom »zunanjega urada« sva odlet